

***Clambus simsoni* BLACKBURN, 1902 (Coleoptera: Clambidae)
– nowy gatunek chrząszcza w entomofaunie Polski**

<http://doi.org/10.5281/zenodo.6373242>

HENRYK SZOLTYS¹, CZESŁAW GREŃ² , JANUSZ GRZYWOCZ³ , RAFAŁ RUTA⁴

¹ Park 9, 42-690 Brynek

^{2,3} Dział Przyrody, Muzeum Górnośląskie, Pl. Jana III Sobieskiego 2, 41-902 Bytom, Polska,

⁴ Zakład Bioróżnorodności i Taksonomii Ewolucyjnej, Uniwersytet Wrocławski,
Przybyszewskiego 65, 51-148 Wrocław, Polska

e-mail: ² cz.gren@muzeum.bytom.pl; ³ j.grzywocz@muzeum.bytom.pl; ⁴ rafal.ruta@uwr.edu.pl

ORCID: ² 0000-0001-8500-0525; ³ 0000-0001-6223-816X; ⁴ 0000-0001-8515-2385

ABSTRACT. *Clambus simsoni* BLACKBURN, 1902 (Coleoptera: Clambidae) – a new species of beetle in the Polish entomofauna.

Clambus simsoni BLACKBURN, 1902 is recorded from Poland for the first time. Twenty three specimens were found in Upper Silesia in three localities, and a single specimen was found in Lower Silesia.

KEY WORDS: Coleoptera, Scirtoidea, Poland, new records, faunistics.

Clambus simsoni BLACKBURN, 1902 to gatunek chrząszcza pochodzący z Australii (BLACKBURN 1902), zawleczony do Nowej Zelandii (JOHNSON 1997), południowej Afryki (ENDRÖDY-YOUNGA 1990) i Europy, gdzie po raz pierwszy został odnaleziony w Szwecji (GILLERFORS 1988). Po kilkunastu latach od tej publikacji zaczęły pojawiać się doniesienia o znalezieniu go w kolejnych krajach Europy. Podany z Wielkiej Brytanii (JOHNSON 1997), Francji (TAMISIER & CALLOT 2004), Hiszpanii (FERNÁNDEZ 2013), Holandii (CUPPEN & VORST 2001), Niemiec (RENNER 1998), Austrii (BRANDSTETTER & KAPP 1994), Czech (BOUKAL 2016) i Włoch (BOCCI & BOUKAL 2018). Niedawno zasygnalizowano jego obecność również w Ameryce Północnej na podstawie jednego samca odłowionego w Kanadzie (PENTINSAARI *et al.* 2019).

Grzbietowa powierzchnia ciała imagines *C. simsoni* ma czerwonobrązową barwę i jest owłosiona, pokrywy są pozbawione mikrorzeźby (Ryc. 1A). Najlepszą cechą diagnostyczną pozwalającą na odróżnienie *C. simsoni* od innych przedstawicieli rodzaju jest budowa edeagusa z charakterystycznymi bocznymi ząbkami w apikalnej części płata środkowego (Ryc. 1B). Klucze do oznaczania środkowoeuropejskich Clambidae zawiera seria Die Käfer Mitteleuropas (ENDRÖDY-YOUNGA 1971, 1998) wraz z uzupełnieniem MEYBOHMA (2004).

Troficznie *C. simsoni* został zakwalifikowany do grupy detrytofagów (JOHNSON 1997). Zasadza środowiska z rozkładającą się materią organiczną pochodzenia roślinnego. Spotyka się go przede wszystkim w pleśniejącym sianie, butwiejących zrębkach, ściółce, a nawet w glebie na głębokościach od 40 do 80 cm (BOUKAL 2016). Z uwagi na dużą dostępność potencjalnych miejsc rozrodu oraz lotność imagines, stosunkowo szybko

kolonizuje nowe tereny, czego dowodem jest tempo rozprzestrzeniania się gatunku w Europie. Potwierdzeniem tego procesu jest odnalezienie *C. simsoni* w Polsce niedługo po wykazaniu go z części krajów ościennych.

Inicjatorem poszukiwania *C. simsoni* w Polsce był pierwszy Autor, który odłowił ten gatunek w Brynku w kwietniu 2020 roku. Kolejne stwierdzenia zostały dokonane przez pozostałych współautorów, udało się odkryć dalsze trzy stanowiska.

Górny Śląsk:

Brynek Park [CA39, 50.5152°N, 18.7434°E], 8.04.2020, 1 ex.; 12.04.2020, 7 exx.; 18.04.2020, 1 ex.; 22.04.2020, 4 exx.; 23.04.2020, 1 ex.; leg. et det. Henryk Szoltys, coll. USMB;

Chorzów [CA57, 50.2558°N, 18.9531°E], 4.10.2021, 8 exx., leg., det. et coll. C. Greń;

Ruda Śląska-Wirek [CA47, 50.2756°N, 18.8558°E], 21.09.2021, 1 ex., leg. et det. J. Grzywocz, coll. USMB.

Dolny Śląsk:

Jerzmanice-Zdrój, Podgórnik [WS66, 51.1087°N, 15.9042°E], 20.07.2020, 1 ex., leg., det. et coll. R. Ruta.

W Brynku wszystkie okazy zostały wysiane ze sterty zbutwiałych zrębków, w Chorzowie z przemy ściętej trawy wywiezionej na plantację topolową w pobliżu ogródków działkowych i osiedli miejskich przy autostradzie A4, a okaz z Rudy Śląskiej-Wirku został odłowiony wczesnym wieczorem w locie do siatki znad świeżo ściętej trawy. W Jerzmanicach-Zdroju okaz wysiano z przemy rozkładających się zrębków w sąsiedztwie lasu, razem z *Silvanus recticollis* REITTER, 1876 (2 exx.), *Cryptophilus* sp. (3 exx.), *Rugilus* sp. (1 ex.) i *Lithocharis nigriceps* KRAATZ, 1859 (1 ex.).

Rodzaj *Clambus* reprezentowany jest w Polsce przez 11 gatunków (BURAKOWSKI *et al.* 1983, JAŁOSZYŃSKI *et al.* 2011 i bieżąca praca):

Clambus armadillo (DE GEER, 1774)

C. evae ENDRÖDY-YOUNGA, 1960

C. gibbulus (LECONTE, 1850)

C. lohsei MEYBOHM, 2004

C. minutus (STURM, 1807)

C. nigrellus REITTER, 1914

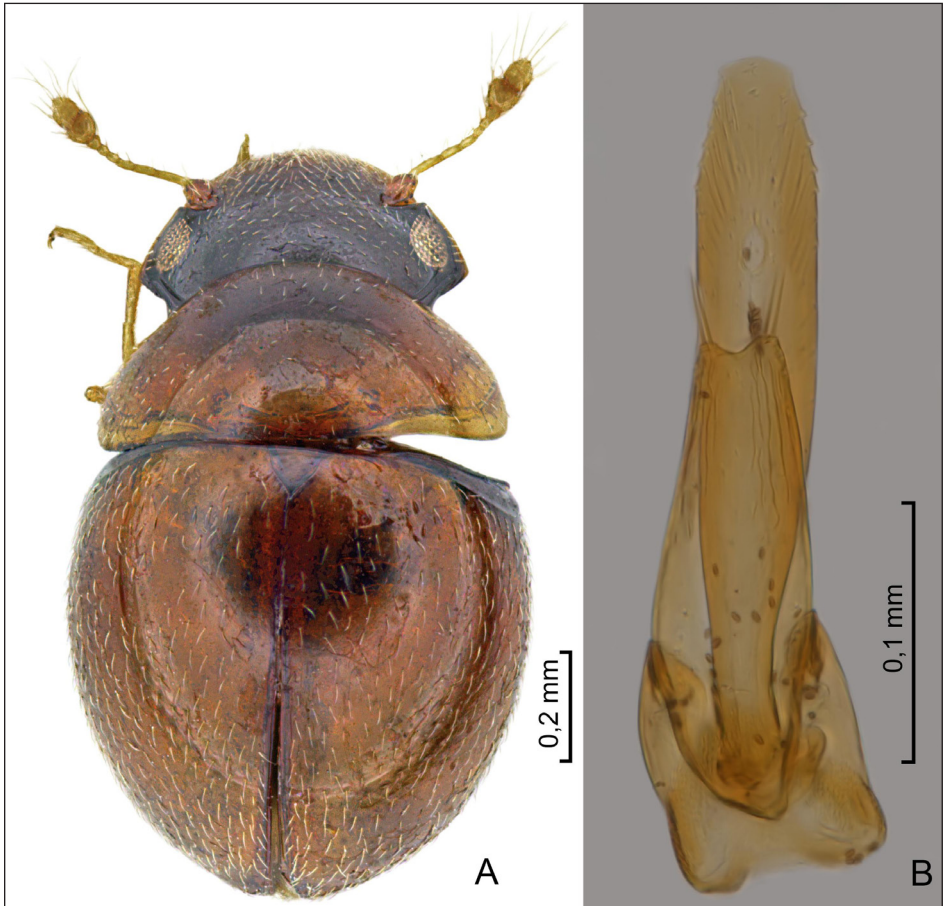
C. nigriclavus STEPHENS, 1835

C. pallidulus pallidulus REITTER, 1911

C. pubescens REDTENBACHER, 1849

C. punctulum (BECK, 1817)

C. simsoni BLACKBURN, 1902

Ryc. 1. *Clambus simsoni*, okaz z Brynka, widok z góry (A) i eedeagus okazu z Jerzmanic-Zdroju (B), fot. Natalia Kaszyca-Taszakowska (A), Rafał Ruta (B).

Fig. 1. *Clambus simsoni*, a specimen from Brynek, dorsal view (A) and aedeagus of a specimen from Jerzmanice-Zdrój (B), photo Natalia Kaszyca-Taszakowska (A), Rafał Ruta (B).

PODZIĘKOWANIA

Dziękujemy Natalii Kaszyca-Taszakowskiej za wykonanie fotografii chrząszcza oraz Recenzentowi za cenne uwagi.

PIŚMIENNICTWO

- BURAKOWSKI B., MROCKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1983. Chrząszcze Coleoptera: Scarabaeoidea, Dascilloidea, Byrrhoidea i Parnoidea. *Katalog fauny Polski* 23(9): 1–94.
- BLACKBURN T. 1902. Further notes on Australian Coleoptera (31). *Transaction and Proceedings and Report of the Royal Society of South Australia* 26: 288–321.
- BOCCI M., BOUKAL M. 2018. *Clambus simsoni* BLACKBURN, 1902 (Coleoptera: Clambidae) specie nuova per la fauna italiana. *Giornale Italiano di Entomologia* 15(63): 169–174.

- BOUKAL M. 2016. *Clambus simsoni* (BLACKBURN, 1902) (Coleoptera: Clambidae) – první nález pro Českou republiku. *Západočeské entomologické listy* 7: 6–10.
- BRANDSTETTER C.M., KAPP A. 1994. Interessante Käferfunde aus Vorarlberg (Österreich) und dem Fürstentum Liechtenstein (Coleoptera). *Koleopterologische Rundschau* 64: 279–290.
- CUPPEN J.G.M., VORST O. 2001. An Australian immigrant, *Clambus simsoni*, new to the Dutch fauna. *Entomologische Berichten Amsterdam* 61(4): 52–55.
- ENDRÖDY-YOUNGA S. 1971. Familie Clambidae, pp. 268–270, In: FREUDE H., HARDE K.W., LOHSE G.A. (Eds.), Die Käfer Mitteleuropas. Bd. 3. Spektrum Akademischer Verlag, Heidelberg.
- ENDRÖDY-YOUNGA S. 1990. Clambidae of New Zealand (Coleoptera: Eucinetoidae). *New Zealand Journal of Zoology* 17: 119–136.
- ENDRÖDY-YOUNGA S. 1998. Familie Clambidae, pp. 234–235, In: LUCHT W., KLAUSNITZER B. (Eds.), Die Käfer Mitteleuropas. Bd. 15. Spektrum Akademischer Verlag, Heidelberg.
- FERNÁNDEZ J.M.D. 2013. *Clambus simsoni* BLACKBURN, 1902 nuevo para la Península Ibérica (Coleoptera: Clambidae). *Archivos Entomológicos* 8: 31.
- GILLERFORS G. 1988. Skallbaggar införda till Sverige med 10 importerad massaved. *Entomologisk Tidskrift* 109: 42–45.
- JALOSZYŃSKI P., MELKE A., BUCHHOLZ L. 2011. Dwa gatunki Clambidae (Coleoptera) nowe dla Polski. *Wiadomości Entomologiczne* 30(1): 31–36.
- JOHNSON C. 1997. *Clambus simsoni* BLACKBURN (Col., Clambidae) new to Britain, with notes on its wider distribution. *Entomologist's Monthly Magazine* 133: 161–164.
- MEYBOHM H. 2004. *Clambus lohsei* n. sp. aus der Umgebung von Hamburg (Coleoptera, Clambidae). *Entomologische Blätter* 200: 13–18.
- PENTINSAARI M., ANDERSON R., BOROWIEC L., BOUCHARD P., BRUNKE A., DOUGLAS H., SMITH A., HEBERT P. 2019. DNA barcodes reveal 63 overlooked species of Canadian beetles (Insecta, Coleoptera). *ZooKeys* 894: 53–150.
- RENNER K. 1998. Ein *Clambus* von der Südhalkugel als neue Adventivart in Deutschland (Coleoptera, Clambidae). *Mitteilungen der Arbeitsgemeinschaft Rheinischer Koleopterologen* 8: 124.
- TAMISIER J.P., CALLOT H. 2004. *Clambus simsoni* BLACKBURN, un petit coléoptère australien en pleine expansion en France (Coleoptera Clambidae). *Bulletin de la Société linnéenne de Bordeaux* 32(1): 41–45.

Accepted: 9 March 2022; published: 21 March 2022

Licensed under a Creative Commons Attribution License <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>